

Prečišćeni tekst Zakona o efikasnom korišćenju energije obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list Crne Gore", br. 057/14 od 26.12.2014),
2. Ispravka Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list Crne Gore", br. 003/15 od 21.01.2015),
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list Crne Gore", br. 025/19 od 30.04.2019), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE

("Službeni list Crne Gore", br. 057/14 od 26.12.2014, 003/15 od 21.01.2015, 025/19 od 30.04.2019)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način efikasnog korišćenja energije, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetske efikasnost u finalnoj potrošnji.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na energetske efikasnost postrojenja za proizvodnju, prenos i distribuciju energije.

Energetska efikasnost

Član 2

Efikasnim korišćenjem energije u smislu ovog zakona smatra se povećanje stepena energetske efikasnosti u finalnoj potrošnji.

Energetska efikasnost iz stava 1 ovog člana je odnos između utroška energije i ostvarenog učinka u uslugama, dobrima ili energiji.

Mjere energetske efikasnosti

Član 3

Mjere energetske efikasnosti, u smislu ovog zakona su:

- radnje i aktivnosti kojima se postiže poboljšanje energetske efikasnosti, a koje se mogu provjeriti, izmjeriti ili procijeniti;
- proizvodnja električne, odnosno toplotne energije korišćenjem obnovljivih izvora energije, pod uslovom da se proizvedena električna, odnosno toplotna energija koristi za sopstvene potrebe;
- edukativne ili informativne aktivnosti u cilju jačanja svijesti pravnih i fizičkih lica o značaju, efektima i mogućnostima za unapređenje energetske efikasnosti.

Značenje izraza

Član 4

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) energija je električna energija, toplota i energenti koji su u prometu, prirodni gas (uključujući tečni prirodni gas), tečni naftni gas, goriva za grijanje i hlađenje, ugalj, goriva za transport, osim goriva za vazduhoplove i plovne objekte i biomasa;
- 2) poboljšanje energetske efikasnosti je povećanje efikasnosti korišćenja energije u finalnoj potrošnji kao posljedica tehnoloških promjena, promjena u upravljanju ili promjena u ponašanju potrošača energije;
- 3) ušteda energije je smanjenje potrošnje energije utvrđeno mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, uz usklađivanje sa spoljnim uslovima koji utiču na potrošnju energije;
- 4) finalna potrošnja energije predstavlja energiju isporučenu krajnjim kupcima u industriji, saobraćaju, domaćinstvima, uslugama i poljoprivredi koja se koristi u energetske svrhe;
- 5) energetske subjekat je privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik koji obavlja djelatnost proizvodnje, prenosa, distribucije ili snabdijevanja energijom;

- 6) distributer energenata je energetska subjekat koji vrši distribuciju (promet i transport) energenata kupcima i objektima za distribuciju energenata;
- 7) operator distributivnog sistema je energetska subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne energije, odnosno gasa i koji je odgovoran za pouzdano funkcionisanje, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području;
- 8) snabdjevač energijom je energetska subjekat koji prodaje električnu energiju, gas (tečni prirodni gas i tečni naftni gas) ili toplotu krajnjim kupcima;
- 9) krajnji kupac je fizičko ili pravno lice koje kupuje energiju za sopstvenu potrošnju;
- 10) zgrada je objekat koji se sastoji od građevinske konstrukcije, instalacija, ugrađene opreme i prostora u kome se koristi energija u skladu sa namjenom zgrade;
- 11) sistem za klimatizaciju je sistem kojim se obezbjeđuje kontrola vlažnosti, temperature i kvaliteta vazduha u cilju stvaranja željenih uslova komfora u objektu;
- 12) kotao za grijanje je uređaj u kome se zagrijava fluid toplotom oslobođenom u procesu sagorijevanja energenta ili transformacijom električne energije u toplotu;
- 13) distributer proizvoda koji utiču na potrošnju energije je trgovac na malo ili drugo pravno ili fizičko lice koje te proizvode prodaje, iznajmljuje ili izlaže radi prodaje krajnjim korisnicima;
- 14) dobavljač proizvoda koji utiču na potrošnju energije je ovlašćeni zastupnik proizvođača registrovan u Crnoj Gori, uvoznik ili drugo pravno ili fizičko lice koje te proizvode stavlja na tržište;
- 15) eko dizajn su uslovi u pogledu zaštite životne sredine koje mora da ispunjava dizajn proizvoda, radi unapređenja uticaja proizvoda na životnu sredinu, tokom nastanka, upotrebe, stavljanja van upotrebe i odlaganja tog proizvoda.

II. PLANIRANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Planovi

Član 5

Politika energetske efikasnosti utvrđuje se i sprovodi u skladu sa:

- strategijom razvoja energetike (u daljem tekstu: Strategija) koja se donosi u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike;
- akcionim planom energetske efikasnosti (u daljem tekstu: akcioni plan);
- godišnjim operativnim planom poboljšanja energetske efikasnosti i
- programima i planovima poboljšanja energetske efikasnosti.

Indikativni cilj

Član 6

Planirana ušteda finalne potrošnje energije na nivou Crne Gore izražava se u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnoj jedinici i u procentima u odnosu na prosječnu finalnu potrošnju energije i utvrđuje kao indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti.

Indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti utvrđuje se akcionim planom.

Indikativni cilj iz stava 1 ovog člana, izračunava se na osnovu metodologije koju utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Akcioni plan energetske efikasnosti

Član 7

Radi ostvarivanja ciljeva i pravaca razvoja energetske efikasnosti utvrđenih Strategijom, Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) donosi akcioni plan, za period od tri godine.

Akcionim planom naročito se utvrđuju:

- indikativni cilj energetske efikasnosti;
- mjere energetske efikasnosti za ostvarivanje indikativnog cilja i način njihovog sprovođenja;
- dinamika sprovođenja mjera za ostvarivanje indikativnog cilja;
- ocjena ostvarivanja indikativnog cilja iz perioda koji prethodi akcionom planu; i

- procjena sredstava potrebnih za sprovođenje planiranih mjera, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Sprovođenje akcionog plana prati Ministarstvo i izvještaj o njegovom sprovođenju dostavlja Vladi, najkasnije do 30. juna tekuće, za prethodnu godinu.

Stepen realizacije indikativnog cilja vrši se na osnovu metodologije za utvrđivanje postignutih ušteda koju utvrđuje Ministarstvo.

Sredstva za sprovođenje akcionog plana iz stava 2 alineja 5 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Studija unapređenja energetske efikasnosti zgrada

Član 7a

Radi obezbjeđenja investicija za unapređenje energetske efikasnosti zgrada, Ministarstvo izrađuje Studiju unapređenja energetske efikasnosti zgrada.

Studija iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- pregled fonda zgrada;
- pregled isplativih mjera energetske efikasnosti za zgrade u zavisnosti od vrste i namjene zgrada i klimatskih uslova;
- pregled podsticajnih mjera za finansiranje radova na rekonstrukciji, odnosno adaptaciji zgrada, radi unapređenja njihovih energetskih karakteristika;
- dugoročne projekcije za usmjeravanje investicija u unapređenje energetske efikasnosti zgrada od strane pojedinca, građevinske industrije i finansijske institucije;
- procjenu očekivanih ušteda energije i drugih koristi.

Strategija se izrađuje u skladu sa ciljevima, preporukama, smjernicama i zaključcima studije iz stava 1 ovog člana.

Poboljšanje energetske efikasnosti u državnim službenim zgradama

Član 8

Službene zgrade u državnoj svojini koje koriste državni organi moraju ispunjavati minimalne zahtjeve energetske efikasnosti u skladu sa članom 26 stav 6 ovog zakona.

Ministarstvo u saradnji sa organom uprave nadležnim za poslove imovine priprema predlog plana rekonstrukcije službenih zgrada iz stava 1 ovog člana.

Plan rekonstrukcije iz stava 2 ovog člana donosi Vlada za period od tri godine.

Sprovođenje plana rekonstrukcije iz stava 2 ovog člana prati Ministarstvo i izvještaj o njegovom sprovođenju dostavlja Vladi, u okviru izvještaja o sprovođenju akcionog plana iz člana 7 ovog zakona.

Zgrade i dinamika realizacije mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Godišnji operativni plan poboljšanja energetske efikasnosti

Član 9

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, "Sl. list CG", br. 25/19)

Izvještaj o sprovođenju godišnjeg operativnog plana poboljšanja energetske efikasnosti

Član 10

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, "Sl. list CG", br. 25/19)

Program poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 11

Program poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave u skladu sa Strategijom i akcionim planom donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave za period od tri godine.

Program iz stava 1 ovoga člana sadrži:

- 1) predlog mjera energetske efikasnosti na području jedinice lokalne samouprave koji obuhvata:

- plan adaptacije i održavanja zgrada koje za obavljanje djelatnosti koriste organi lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač lokalna samouprava, sa ciljem poboljšanja energetske efikasnosti;
- planove unapređenja sistema komunalnih usluga (javna rasvjeta, vodosnabdijevanje, upravljanje otpadom i dr.) i saobraćaja radi poboljšanja energetske efikasnosti;
- specifične mjere energetske efikasnosti u zgradama koje su zaštićene kao kulturno dobro i sl.;
- druge mjere energetske efikasnosti koje će se sprovesti na području lokalne samouprave;

2) dinamiku i način sprovođenja mjera energetske efikasnosti i

3) sredstva potrebna za sprovođenje programa, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Bliži sadržaj programa iz stava 1 ovog člana, utvrđuje se propisom koji donosi Ministarstvo.

Usklađenost programa poboljšanja energetske efikasnosti sa akcionim planom

Član 12

Jedinica lokalne samouprave dostavlja predlog programa poboljšanja energetske efikasnosti Ministarstvu radi davanja mišljenja o usklađenosti sa akcionim planom.

Prilikom usvajanja programa poboljšanja energetske efikasnosti razmatra se i mišljenje Ministarstva.

Finansiranje mjera energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 13

Finansiranje mjera energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave može se obezbijediti iz budžeta Crne Gore za mjere iz programa poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave koji je usklađen sa akcionim planom.

Pojedine mjere energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave može da finansira iz sopstvenih izvora i ako nijesu utvrđeni programom poboljšanja energetske efikasnosti, pod uslovom da nijesu u suprotnosti sa akcionim planom.

Informacioni sistem za monitoring i verifikaciju ušteda energije

Član 13a

Radi praćenja realizacije mjera energetske efikasnosti kojima se doprinosi postizanju indikativnog cilja, Ministarstvo vodi informacioni sistem za monitoring i verifikaciju ušteda energije.

Informacioni sistem iz stava 1 ovog člana, sadrži podatke utvrđene propisom koji donosi Ministarstvo.

Član 14-17

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, "Sl. list CG", br. 25/19)

Program poboljšanja energetske efikasnosti snabdjevača energijom i distributera energenata

Član 18

Snabdjevač energijom, odnosno distributer energenata dužan je da utvrdi program poboljšanja energetske efikasnosti kod krajnjih kupaca, sprovodi mjere predviđene programom i izvještava Ministarstvo o realizovanim mjerama energetske efikasnosti i postignutim uštedama energije, putem informacionog sistema iz člana 13a ovog zakona.

Program iz stava 1 ovog člana donosi se za period od tri godine i naročito sadrži:

- mjere za poboljšanje energetske efikasnosti kod krajnjih kupaca;
- dinamiku i način realizacije mjera;
- sredstva potrebna za sprovođenje mjera i način njihovog obezbjeđivanja;
- planirane uštede energije po osnovu realizacije mjera energetske efikasnosti i
- metodologiju za mjerenje ušteda postignutih realizacijom mjera.

Snabdjevač energijom, odnosno distributer energenata dužan je da predlog programa poboljšanja energetske efikasnosti dostavi Ministarstvu radi davanja saglasnosti.

III. MJERE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Obaveze javnog sektora

Član 19

Organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava, dužni su da upravljaju energijom u objektima ili djelovima objekata za koje plaćaju troškove za energiju.

Upravljanje energijom iz stava 1 ovog člana obuhvata praćenje i analizu potrošnje energije i vode, sprovođenje energetske pregleda, planiranje i sprovođenje mjera energetske efikasnosti i izvještavanje o ostvarenim rezultatima.

Radi upravljanja energijom, subjekti iz stava 1 ovog člana, dužni su da:

- odrede lice odgovorno za upravljanje energijom i o tome obavijeste Ministarstvo;
- vode evidenciju o potrošnji energije i vode, ukupno i pojedinačno po objektima;
- izvještavaju Ministarstvo o realizovanim mjerama energetske efikasnosti i ostvarenim uštedama energije, putem informacionog sistema iz člana 13a ovog zakona;
- upoznaju zaposlene sa mjerama energetske efikasnosti i načinom njihove primjene.

Način uspostavljanja sistema za upravljanje energijom, organizacionu strukturu, način obračuna i naplate postignutih ušteda energije i druga pitanja od značaja za upravljanje energijom u objektima ili djelovima objekata iz stava 1 ovog člana, utvrđuju se propisom koji donosi Vlada.

Bliže mjere energetske efikasnosti iz stava 2 ovog člana i smjernice za njihovo sprovođenje utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Javne nabavke roba i usluga

Član 20

Naručilac robe i usluga dužan je da u postupku javne nabavke cijeni energetske efikasnost roba i usluga i prilikom odlučivanja o izboru ponuđača čije su ponude jednako vrednovane u skladu sa zakonom koji uređuju javne nabavke, prednost da nabavci roba, odnosno usluga kojima se obezbjeđuje viši stepen energetske efikasnosti.

Kupovina ili zakup zgrada

Član 21

Subjekti iz člana 19 stav 1 ovog zakona dužni su da prilikom kupovine ili zakupa službenih zgrada, odnosno djelova zgrada za službene potrebe prilikom odlučivanja o izboru ponuđača čije su ponude jednako vrednovane u skladu sa zakonom koji uređuju javne nabavke, prednost daju zgradama, odnosno djelovima zgrada sa višim stepenom energetske efikasnosti.

Određivanje zahtjeva energetske efikasnosti i ocjena stepena energetske efikasnosti iz člana 20 stav 1 ovog zakona i stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa metodologijom za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti utvrđenu propisom koji donosi Ministarstvo.

Obaveze velikog potrošača

Član 22

Veliki potrošač je dužan da:

- odredi lice odgovorno za upravljanje energijom i o tome obavijesti Ministarstvo;
- planira i sprovodi mjere za efikasno korišćenje energije i izvještava Ministarstvo o realizovanim mjerama energetske efikasnosti i postignutim uštedama energije, putem informacionog sistema iz člana 13a ovog zakona;
- vodi evidenciju o potrošnji energije i vode ukupno i pojedinačno po objektima.

Veliki potrošač iz stava 1 ovog člana je privredno društvo, druga organizacija ili lice čija je pretežna djelatnost u proizvodnom sektoru, sektoru trgovine i usluga i čija ukupna godišnja potrošnja primarne energije prelazi 10.000 MWh.

Potrošač energije čija godišnja potrošnja energije dostigne nivo, odnosno veliki potrošač čija se potrošnja energije smanji ispod nivoa iz stava 1 ovog člana, dužan je da promjenu potrošnje energije prijavi Ministarstvu u roku od 30 dana, od isteka godine u kojoj je promjena nastala.

Na osnovu prijava iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo vodi evidenciju velikih potrošača.

Za potrošača energije koji dostigne nivo potrošnje energije iz stava 2 ovog člana, Ministarstvo će donijeti rješenje o upisu u evidenciju velikih potrošača i velikom potrošaču naložiti da preduzme mjere iz stava 1 ovog člana.

Potrošač energije utvrđuje ukupnu godišnju potrošnju primarne energije iz stava 1 ovog člana u skladu sa metodologijom utvrđenu propisom koji donosi Ministarstvo.

Dostavljanje podataka o objektima i potrošnji energije i vode

Član 23

Subjekti iz člana 19 stav 1 ovog zakona, dužni su da podatke o objektima ili djelovima objekata za koje plaćaju troškove za isporučenu energiju i vodu i podatke o godišnjoj potrošnji energije i vode, dostavljaju u centralni informacijski sistem energetske efikasnosti koji vodi Ministarstvo, najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Centralni informacijski sistem iz stava 1 ovog člana, sadrži podatke utvrđene propisom koji donosi Ministarstvo.

Mjerenje potrošnje energije

Član 24

Snabdjevač energijom dužan je da krajnjem kupcu obezbijedi uređaje za mjerenje potrošnje energije kojima se utvrđuju podaci o stvarnoj potrošnji i periodu potrošnje energije.

Obračun stvarne potrošnje energije vrši se u skladu sa ugovorom o isporuci energije.

Snabdjevač energijom iz stava 1 ovog člana, dužan je da krajnjem kupcu u računu za utrošenu energiju iskaže podatke o:

- cijeni i stvarnoj potrošnji energije;
- potrošnji energije u odnosu na potrošenu energiju u istom periodu prethodne godine;
- potrošnji energije u odnosu na prosječnu potrošnju energije iste korisničke grupe i
- mjestu na kojem se mogu dobiti informacije o mjerama, opremi i uređajima kojima se postiže veći stepen energetske efikasnosti.

Dostavljanje podataka snabdjevača energijom i distributera energenata

Član 25

Snabdjevač energijom i distributer energenata, dužni su da Ministarstvu dostave podatke o potrošnji energije, odnosno energenata, najkasnije do 15. februara tekuće, za prethodnu godinu.

Subjekti iz stava 1 ovog člana i snabdjevači vodom dužni su da jednom mjesečno Ministarstvu dostavljaju podatke o potrošnji energije, energenata i vode u objektima koji su u državnoj svojini u skladu sa informacionim sistemom iz člana 23 ovog zakona.

Podaci iz st. 1 i 2 ovog člana obuhvataju prikaz potrošnje energije, energenata i vode i troškova za isporučenu energiju, energente i vodu prema strukturi, kategorijama kupaca, vrstama i mjestu potrošnje.

Snabdjevač vodom iz stava 2 ovog člana je privredno društvo ili preduzetnik koji obavlja komunalnu djelatnost javnog vodosnabdijevanja.

Energetska efikasnost zgrada

Član 26

Projektovanje, građenje i rekonstrukcija, odnosno adaptacija zgrada vrši se na način kojim se obezbjeđuje ispunjavanje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti zgrada u skladu sa vrstom i namjenom zgrada.

Minimalni zahtjevi energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana propisuju se za karakteristike omotača zgrade i tehničkih sistema zgrade uzimajući u obzir optimalni odnos troškova za njihovo ispunjenje i smanjenje potrošnje energije koje se njima postiže.

Specifična potrošnja energije u novim zgradama i zgradama koje se rekonstruišu ne smije biti veća od vrijednosti dozvoljene specifične potrošnje energije.

Specifična potrošnja energije iz stava 3 ovog člana predstavlja odnos energetske svojstva zgrade i odgovarajuće površine objekta.

Energetsko svojstvo zgrade iz stava 4 ovog člana predstavlja izračunatu ili izmjerenu količinu energije koja je

potrebna za zadovoljenje potreba energije za grijanje, hlađenje, ventilaciju, toplu vodu i osvjjetljenje pri uobičajenom načinu korišćenja zgrade.

Minimalne zahtjeve energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana, dozvoljene vrijednosti godišnje specifične potrošnje energije prema vrstama i namjenama zgrada, metodologiju izračunavanja energetske svojstva zgrada i vrste zgrada na koje se u skladu sa namjenom ne primjenjuju minimalni zahtjevi iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove građevinarstva.

Vršenje energetske pregleda

Član 27

Energetskim pregledom se, na zahtjev naručioca, utvrđuje stanje energetske potrošnje objekta, određuju mjere energetske efikasnosti i isplativost njihove primjene.

Energetski pregled objekta obuhvata prikupljanje podataka o karakteristikama objekta koje utiču na potrošnju energije i utvrđivanje finalne potrošnje energije.

Na osnovu izvršenog energetske pregleda iz stava 1 ovog člana, sačinjava se izvještaj o izvršenom energetskom pregledu koji naročito sadrži:

- podatke o potrošnji energije objekta;
- podatke o stepenu usklađenosti karakteristika objekta sa propisanim zahtjevima koji utiču na potrošnju energije;
- procjenu energetske efikasnosti sa indikatorima na osnovu kojih je izvršena procjena;
- predlog mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energetske efikasnosti sa procjenom uštede energije i načinom njenog utvrđivanja;
- procjenu sredstava potrebnih za sprovođenje mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i procjenu ekonomske isplativosti tih mjera i
- preporuke za upravljanje energijom u cilju poboljšanja energetske efikasnosti.

Za potrebe vršenja energetske pregleda naručilac energetske pregleda dužan je da obezbijedi raspoložive podatke, tehničku dokumentaciju i druge uslove za nesmetano vršenje energetske pregleda.

Predmet energetske pregleda može biti zgrada sa pripadajućim tehničkim sistemima koji koriste energiju (u daljem tekstu: energetski pregled zgrade) ili sistem za grijanje i sistem za klimatizaciju (u daljem tekstu: redovni energetski pregled sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju).

Izvještaj iz stava 3 ovog člana može da potpiše samo lice iz člana 30 stav 1 alineja 2 i stava 2 ovog zakona, za preglede za koje je ovlašćeno.

Energetski pregled zgrade vrši se na način utvrđen metodologijom vršenja energetske pregleda.

Sadržaj izvještaja i metodologiju iz st. 3 i 7 ovog člana i uslove za vršenje energetske pregleda zgrada u zavisnosti od složenosti tehničkih sistema u zgradi utvrđuje se propisom koji donosi Ministarstvo.

Redovni energetski pregled sistema

Član 28

Vlasnik sistema grijanja sa kotlovima ukupne nominalne toplotne snage 20 kW i veće dužan je da obezbijedi sprovođenje redovnih energetske pregleda sistema za grijanje.

Vlasnik sistema za klimatizaciju nominalne rashladne snage 12 kW i veće dužan je da obezbijedi sprovođenje redovnih energetske pregleda sistema za klimatizaciju.

Način i rokovi vršenja redovnih energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, kao i sadržaj izvještaja o izvršenom energetskom pregledu utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Finansiranje i podsticaji

Član 29

Sredstva za finansiranje projekata i sprovođenje mjera energetske efikasnosti obezbjeđuju se iz: budžeta Crne Gore, budžeta jedinice lokalne samouprave, donacija, kredita i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 1 ovog člana mogu se obezbijediti i iz izvora finansiranja po osnovu pružanja energetske usluga iz člana 49 ovog zakona.

Pravna i fizička lica i preduzetnici koji primjenjuju tehnologije, vrše proizvodnju i stavljaju u promet proizvode

koji doprinose poboljšanju energetske efikasnosti ostvaruju poreske, carinske i druge olakšice ili oslobađanja od obaveze plaćanja u skladu sa zakonom, odnosno odlukom jedinice lokalne samouprave.

U cilju promocije i podsticanja primjene mjera energetske efikasnosti Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje podatke, informacije i preporuke o mjerama za poboljšanje energetske efikasnosti, kao i o mogućim izvorima finansiranja.

IV. DJELATNOST VRŠENJA ENERGETSKOG PREGLEDA

Uslovi za sticanje ovlašćenja za vršenje energetske pregleda

Član 30

Ovlašćenje za vršenje energetske pregleda zgrada može steći privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice koje:

- je registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS) za obavljanje jedne od sledećih djelatnosti: projektovanje, građenje, stručni nadzor nad građenjem, revizija projektne dokumentacije i stručne poslove iz oblasti energetike;
- ima na neodređeno vrijeme zaposleno lice sa VIII nivoom kvalifikacija obrazovanja elektroenergetske, mašinske, građevinske ili arhitektonske struke sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, revizije projektne dokumentacije, ispitivanja energetske postrojenja ili instalacija i koje ima potvrdu o položenom stručnom ispitu za vršenje energetske pregleda zgrada (u daljem tekstu: kvalifikovano lice za vršenje energetske pregleda zgrada).

Ovlašćenje za vršenje energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju može steći privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice koje pored uslova iz stava 1 alineja 1 ovog člana ima na neodređeno vrijeme zaposleno lice sa završenom visokom stručnom spremom mašinske struke sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima projektovanja, rukovođenja i stručnog nadzora nad ugradnjom termotehničkih postrojenja ili instalacija, ispitivanja energetske postrojenja ili instalacija i koje ima potvrdu o položenom stručnom ispitu za vršenje energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju (u daljem tekstu: kvalifikovano lice za vršenje energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju).

Ovlašćeno lice za vršenje energetske pregleda zgrada iz stava 1 ovog člana može da vrši redovne energetske preglede sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, ako ima zaposleno lice mašinske struke na neodređeno vrijeme koje ima potvrdu o položenom stručnom ispitu za vršenje energetske pregleda zgrada.

Radi dobijanja ovlašćenja za vršenje energetske pregleda zgrade odnosno energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice, podnosi zahtjev za dobijanje ovlašćenja, sa dokumentacijom kojom se dokazuje ispunjenost uslova iz st. 1, 2 i 3 ovog člana.

Sadržaj zahtjeva iz stava 4 ovog člana i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Ispunjenost uslova iz st. 1, 2 i 3 ovog člana utvrđuje i ovlašćenje za vršenje energetske pregleda izdaje Ministarstvo.

Ovlašćenje za vršenje energetske pregleda

Član 31

Energetski pregled zgrada i sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju može da vrši privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice koje ima ovlašćenje za vršenje energetske pregleda (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Program obuke i stručni ispit

Član 32

Stručni ispiti iz člana 30 stav 1 alineja 2 i stava 2 ovog zakona polažu se na način i prema programu obuke za vršenje energetske pregleda zgrada, odnosno energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju koji se utvrđuju propisom koji donosi Ministarstvo.

Potvrdu o položenom stručnom ispitu izdaje ovlašćena organizacija.

Troškove organizacije obuke i polaganja stručnog ispita plaća polaznik obuke.

Sprovođenje programa obuke i stručnog ispita

Član 33

Sprovođenje programa obuke i stručnog ispita može da vrši organizacija koja ispunjava propisane uslove u pogledu kadrova, opreme i prostora.

Uslovi iz stava 1 ovog člana, sadržaj zahtjeva i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje i ovlašćenje za sprovođenje programa obuke i stručnog ispita izdaje Ministarstvo.

Ovlašćenje iz stava 3 ovog člana izdaje se na period od pet godina.

Ministarstvo će oduzeti ovlašćenje iz stava 3 ovog člana ako je ovlašćenje izdato na osnovu neistinitih i netačnih podataka, ako ovlašćena organizacija prestane da ispunjava propisane uslove, odnosno ako se obuka ne sprovodi prema programu iz člana 32 stav 1.

Registar ovlašćenih lica

Član 34

Registre ovlašćenih lica za vršenje energetskeg pregleda i ovlašćenih organizacija za sprovođenje programa obuke i polaganja stručnog ispita vodi Ministarstvo.

Sadržaj i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Strano lice

Član 35

Djelatnost energetskeg pregleda može da obavlja i strano privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice, ako ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom (u daljem tekstu: strano lice).

Djelatnost stranog lica koje ne posjeduje odobrenje za obavljanje djelatnosti

Član 35a

Strano lice koje ne posjeduje odobrenje za vršenje energetskeg pregleda izdato od nadležnog organa države sjedišta, odnosno prebivališta stranog lica (u daljem tekstu: odobrenje), može da obavlja djelatnost energetskeg pregleda, ako ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom za lica iz člana 30 ovog zakona, a njegovo kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda zgrada i/ili kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, ispunjava i uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje zapošljavanje i rad stranaca.

Djelatnost stranog lica iz države koja je članica Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru

Član 35b

Strano lice iz države potpisnice Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru koje posjeduje odobrenje, može da obavlja djelatnost energetskeg pregleda ako je odobrenje izdato za obavljanje djelatnosti utvrđenih ovim zakonom.

Kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda zgrada i/ili kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju u stranom licu, državljanin države potpisnice Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru koje posjeduje odobrenje, može da obavlja djelatnost energetskeg pregleda, ako je odobrenje izdato za obavljanje djelatnosti utvrđenih ovim zakonom.

Strano i kvalifikovano lice iz st. 1 i 2 ovog člana, dužno je da, prije početka prvog posla, odobrenje dostavi Ministarstvu i nadležnom inspekcijском organu.

Djelatnost stranog lica iz države koja nije članica Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru

Član 35c

Strano lice iz države koja nije članica Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru, koje posjeduje odobrenje može da obavlja djelatnost energetskeg pregleda, pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda zgrada i/ili kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju u stranom licu, državljanin države koja nije članica Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru, koje ima odobrenje, može da obavlja djelatnost, ako ima priznatu inostranu kvalifikaciju za obavljanje te djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje priznavanje inostranih kvalifikacija

za obavljanje regulisane profesije i zakonom kojim se uređuje zapošljavanje i rad stranaca, na principu uzajamnosti.

Strano i kvalifikovano lice iz st. 1 i 2 ovog člana, dužno je da, prije početka prvog posla, odobrenje dostavi Ministarstvu i nadležnom inspekcijском organu.

Privremeno i povremeno obavljanje djelatnosti stranog lica

Član 35č

Strano lice, koje ima odobrenje može privremeno ili povremeno da obavlja djelatnost energetskog pregleda pod uslovom da prije početka prvog posla o namjeri privremenog ili povremenog obavljanja djelatnosti dostavi Ministarstvu i nadležnom inspekcijском organu pisanu izjavu i odobrenje koje se odnosi na djelatnost uređenu ovim zakonom.

Kvalifikovano lice za vršenje energetskih pregleda zgrada i/ili kvalifikovano lice za vršenje energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju u stranom licu, koje posjeduje odobrenje, može djelatnost da obavlja privremeno ili povremeno.

Privremenim obavljanjem djelatnosti smatra se obavljanje djelatnosti stranog lica za određeni vremenski period, najduže do godinu dana, uz mogućnost produženja tog roka.

Povremenim obavljanjem djelatnosti smatra se obavljanje djelatnosti stranog lica za konkretni posao.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, kvalifikovano lice dužno je da prije početka prvog posla podnese Ministarstvu pisanu izjavu o vršenju privremenih, odnosno povremenih poslova i dokaz da ima stručne kvalifikacije potrebne za obavljanje te djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje priznavanje inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije.

Oduzimanje ovlašćenja

Član 36

Ovlašćenje za vršenje energetskog pregleda Ministarstvo će oduzeti ako:

- se utvrdi da je ovlašćenje izdato na osnovu netačnih i neistinitih podataka;
- ovlašćeno lice obavlja energetske preglede suprotno ovom zakonu;
- kvalifikovano lice za vršenje energetskih pregleda zgrada ili kvalifikovano lice za vršenje energetskih pregleda sistema za grijanja i sistema za klimatizaciju, bude osuđeno na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci;
- ovlašćeno lice prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je steklo ovlašćenje.

Obaveze ovlašćenog lica

Član 37

Ovlašćeno lice dužno je da energetski pregled vrši u skladu sa ovim zakonom, tehničkim propisima i pravilima struke.

Ovlašćeno lice dužno je da vodi evidenciju i čuva izvještaje o izvršenim energetskim pregledima najmanje deset godina od dana izvršenog energetskog pregleda.

Ovlašćeno lice dužno je da sačini i dostavi godišnji izvještaj o izvršenim energetskim pregledima Ministarstvu, do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Ovlašćeno lice dužno je da na zahtjev Ministarstva dostavi kopiju izvještaja o izvršenom energetskom pregledu, u roku od osam dana, od dana dostavljanja zahtjeva.

Zabrana vršenja energetskog pregleda

Član 38

Ovlašćeno lice ne smije da vrši energetski pregled ako je naručilac pravno lice:

- u kojem ovlašćeno lice ima učešće u svojini, odnosno ako naručilac ima učešće u svojini ovlašćenog lica;
- za koje je ovlašćeno lice učestvovalo u izradi projekta, reviziji projekta, građenju i stručnom nadzoru nad građenjem objekta za koji se obavlja energetski pregled;
- u kojem je ovlašćeno lice član organa upravljanja, punomoćnik ili zaposleni i
- u kojem je bračni drug, srodnik u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva, srodnik po

tazbini do prvog stepena, usvojlac ili usvojenik ovlašćenog lica, zaposlen, ima udio, član je organa upravljanja ili njegov punomoćnik.

Ovlašćeno lice ne smije da vrši energetske pregled ako je naručilac fizičko lice:

- za koje je ovlašćeno lice učestvovalo u izradi projekta, reviziji projekta, građenju i stručnom nadzoru nad građenjem objekta za koji se obavlja energetske pregled i
- bračni drug, srodnik u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva, srodnik po tazbini do prvog stepena, usvojlac ili usvojenik ovlašćenog lica.

V. SERTIFIKOVANJE ZGRADA

Sertifikat o energetske karakteristikama zgrade

Član 39

Na osnovu izvještaja o izvršenom energetske pregledu zgrade ovlašćeno lice izdaje sertifikat o energetske karakteristikama zgrade.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži:

- referentne vrijednosti specifične potrošnje energije prema namjeni i vrsti zgrade;
- vrijednost specifične potrošnje energije zgrade i
- preporuke mjera za poboljšanje energetske efikasnosti.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od deset godina.

Ovlašćeno lice koje je izvršilo energetske pregled zgrade dužno je da primjerak izdatog sertifikata dostavi Ministarstvu u roku od osam dana, od dana izdavanja sertifikata.

Registar izdatih sertifikata vodi Ministarstvo.

Metodologiju sertifikovanja zgrada, referentne vrijednosti specifične potrošnje energije prema namjeni i vrsti zgrade, sadržaj sertifikata o energetske karakteristikama zgrade, vrste zgrada koje se ne sertifikuju i sadržaj i način vođenja registra sertifikata o energetske karakteristikama zgrade utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Obaveza sertifikovanja energetske karakteristika zgrada

Član 40

Sertifikat o energetske karakteristikama zgrade dužni su da pribave:

- investitori zgrada koje se grade, odnosno rekonstruišu;
- vlasnici zgrada, odnosno djelova zgrada prilikom prodaje ili davanja u zakup;
- organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava za objekte u državnoj svojini kojima upravljaju;
- vlasnici zgrada koje su u funkciji okupljanja većeg broja ljudi, kao što su: hoteli, pozorišta, bioskopske, sportske i izložbene dvorane, tržni centri i sl.

Obaveze investitora

Član 41

Sertifikat o energetske karakteristikama zgrade, investitor je dužan da dostavi stručnom nadzoru prije izrade konačnog izvještaja o izvršenom stručnom nadzoru.

Obaveze vlasnika zgrade

Član 42

Prilikom prodaje ili davanja u zakup zgrade ili njenog dijela, vlasnik je dužan da sertifikat o energetske karakteristikama zgrade ili njenog dijela preda kupcu, odnosno stavi na uvid zakupcu.

Izlaganje sertifikata o energetske karakteristikama zgrade

Član 43

Subjekti iz člana 40 al. 3 i 4 ovog zakona, dužni su da na vidnom mjestu zgrade postave tablu sa osnovnim podacima iz sertifikata o energetske karakteristikama zgrade, u roku od 30 dana od dana izdavanja sertifikata.

Izgled i sadržaj table iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

VI. OZNAČAVANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI PROIZVODA

Proizvodi koji utiču na potrošnju energije

Član 44

Proizvodi koji utiču na potrošnju energije označavaju se oznakom energetske efikasnosti.

Oznaka energetske efikasnosti naročito sadrži:

- podatke o količini energije koju proizvod koristi pri propisanim uslovima rada;
- vizuelni prikaz klase energetske efikasnosti proizvoda i to, od najnižih do najviših vrijednosti energetske efikasnosti za određenu vrstu proizvoda i
- druge podatke o bitnim svojstvima proizvoda i potrošnji resursa neophodnih za rad proizvoda.

Oznaka energetske efikasnosti proizvoda iz stava 1 ovog člana postavlja se na vidnom mjestu na proizvodu izloženom na mjestu prodaje.

Označavanje energetske efikasnosti za različite vrste proizvoda utvrđuje se propisom koji donosi Ministarstvo.

Propisom iz stava 4 ovog člana utvrđuju se naročito:

- 1) oblik, izgled i sadržaj oznake energetske efikasnosti;
- 2) oblik i sadržaj tehničke specifikacije sa podacima o proizvodu;
- 3) podaci koje treba da sadrži tehnička dokumentacija, radi utvrđivanja tačnosti informacija sadržanih na oznaci i tehničkoj specifikaciji sa podacima o proizvodu;
- 4) metodologija određivanja klase energetske efikasnosti proizvoda;
- 5) standardi i metode mjerenja koji se primjenjuju za utvrđivanje podataka i informacija sadržanih na oznaci i u tehničkoj specifikaciji;
- 6) bliže mjesto na koje se oznaka postavlja na izloženom proizvodu i način na koji se oznake i/ili informacije pružaju kupcima kada proizvode kupuju ili iznajmljuju putem sredstava komunikacije na daljinu (interneta, kataloga, telemarketinga) ili na drugi sličan način prodaje na daljinu;
- 7) specifičan sadržaj oznake prilikom reklamiranja;
- 8) nivo odstupanja od vrijednosno iskazanih podataka na oznaci i u tehničkoj specifikaciji;
- 9) zahtjevi za informacije o označavanju energetske efikasnosti.

Obaveze proizvođača

Član 45

Proizvođač je dužan da, prije stavljanja na tržište proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona izradi tehničku specifikaciju, oznaku energetske efikasnosti i tehničku dokumentaciju, koja obezbjeđuje uvid u tačnost podataka i informacija sadržanih u tehničkoj specifikaciji i oznaci energetske efikasnosti.

Za tačnost oznake energetske efikasnosti i tehničke specifikacije odgovara proizvođač.

Obaveze dobavljača

Član 46

Dobavljač proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona dužan je da:

- obezbijedi tehničku specifikaciju i oznaku energetske efikasnosti, u skladu sa ovim zakonom;
- dostavi tehničku specifikaciju i oznaku energetske efikasnosti uz proizvod ili na zahtjev distributera, bez odlaganja i naknade;
- obezbijedi tehničku dokumentaciju za proizvod;
- tehničku specifikaciju za proizvod učini dostupnom u brošuri ili drugom štampanom materijalu koji prati proizvod i
- obezbijedi da tehnički priručnici proizvođača i promotivni materijali o proizvodima kojima se opisuju specifični tehnički parametri proizvoda, u štampanom obliku ili prikazani u vizuelnim medijima, kupcima pruže potrebne informacije o potrošnji energije i klasi energetske efikasnosti proizvoda, na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori.

Obaveze distributera

Član 47

Distributer proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona dužan je da:

- kada izlaže proizvod obezbijedi da je oznaka energetske efikasnosti postavljena na način i mjesto određeno u skladu sa ovim zakonom, bez korišćenja drugih oznaka, simbola i opisa koji mogu da izazovu zablude kod kupca;
- kupcu stavi na raspolaganje tehničku specifikaciju uz uputstvo ili drugu dokumentaciju koja prati proizvod.

U slučaju prodaje ili iznajmljivanja proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona putem sredstava komunikacije na daljinu ili na drugi sličan način prodaje na daljinu, distributer je dužan da kupcu, prije kupovine proizvoda, pruži informacije navedene u oznaci energetske efikasnosti i tehničkoj specifikaciji proizvoda.

Pri oglašavanju određenog modela proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona distributer, odnosno dobavljač dužan je da, pri navođenju podataka i informacija o potrošnji energije ili cijene, navede i klasu energetske efikasnosti proizvoda.

Svi tehnički promotivni materijali o proizvodima iz člana 44 stav 4 ovog zakona u kojima se opisuju specifični tehnički parametri proizvoda, kao što su tehnički priručnici i brošure proizvođača, u štampanom ili elektronskom obliku, treba da sadrže podatke i informacije o potrošnji energije i klasi energetske efikasnosti proizvoda na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori.

Eko dizajn proizvoda koji utiču na potrošnju energije

Član 48

Proizvodi koji utiču na potrošnju energije mogu biti stavljeni na tržište samo ako:

- ispunjavaju utvrđene tehničke zahtjeve eko dizajna proizvoda;
- je njihova usklađenost utvrđena u propisanom postupku;
- su označeni u skladu sa propisom koji uređuje zahtjeve za tu grupu proizvoda.

Grupe proizvoda koji utiču na potrošnju energije, postupci ocjenjivanja usaglašenosti proizvoda, provjera usaglašenosti proizvoda i druga pitanja od značaja za eko dizajn proizvoda utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Zahtjevi eko dizajna, zahtjevi za informacijama, mjerenja i proračuni koji se sprovode u postupku ocjene usaglašenosti, postupak verifikacije usaglašenosti proizvoda sa tehničkim zahtjevima i referentne vrijednosti za grupe proizvoda dostupnih na tržištu, utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

VII. ENERGETSKE USLUGE

Pružanje energetske usluge

Član 49

Mjere energetske efikasnosti iz člana 3 alineja 1 ovog zakona mogu se sprovesti i pružanjem energetske usluge prilikom energetskog pregleda, projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstrukcije, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije.

Energetskom uslugom iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se povećanje energetske efikasnosti, odnosno uštede energije, ostvarivanje materijalne koristi i zaštita životne sredine uz primjenu energetske efikasne tehnologije i/ili postupaka, na mjerljiv i provjerljiv način.

Energetske usluge iz stava 1 ovog člana može da pruža privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, koji do određenog stepena preuzima finansijski rizik za obavljene usluge u pogledu naplate, koja se zasniva na postignutim uštedama energije (Energy Service Company, u daljem tekstu: ESCO).

Međusobna prava i obaveze ESCO i korisnika energetske usluge uređuju se ugovorom o energetskom učinku, prema kome se sprovođenje mjera energetske efikasnosti plaća prema ugovorenom stepenu poboljšanja energetske efikasnosti.

Ugovor o energetskom učinku

Član 50

Ugovor o energetskom učinku sačinjava se u pisanoj formi i naročito sadrži odredbe o:

- 1) naručiocu energetske usluga;
- 2) pružaocu energetske usluga (ESCO);
- 3) trećoj strani, ako ona učestvuje u finansiranju energetske usluga;
- 4) ugovornom objektu ili objektima;
- 5) kriterijumima učinka;
- 6) referentnom periodu u odnosu na koji se računa ušteda energije;
- 7) potrošnji energije u referentnom periodu;
- 8) mjerama za poboljšanje energetske efikasnosti, ugovorenim uštedama energije i postupcima za utvrđivanje ušteda energije;
- 9) načinu finansiranja mjera za poboljšanje energetske efikasnosti;
- 10) načinu određivanja i plaćanja naknade za pružanje energetske usluge;
- 11) načinu određivanja obeštećenja naručioca energetske usluge u slučaju da se ne postignu ugovorene uštede energije;
- 12) vremenu na koje se ugovor zaključuje.

Sredstva za izvođenje energetske usluga obezbeđuje pružalac energetske usluga, u potpunosti ili djelimično, iz sopstvenih izvora ili od trećih lica.

Visina troškova pružaoca energetske usluga, odnosno vrijednost ulaganja za sprovedene mjere poboljšanja energetske efikasnosti određuju se i plaćaju pružaocu energetske usluga prema ugovorom određenom nivou poboljšanja energetske efikasnosti i ugovorenom režimu korišćenja energije.

Troškovi pružaoca energetske usluga i vrijednost ulaganja u primjenu mjera energetske efikasnosti iz stava 3 ovog člana plaćaju se odnosno vraćaju pružaocu iz ušteda u troškovima za energiju ostvarenih u referentnom periodu iz stava 1 tačka 6 ovog člana.

Pružalac energetske usluga, odnosno treća strana preuzima, u potpunosti ili djelimično, finansijski, tehnički i komercijalni rizik realizacije energetske usluge.

Prava i obaveze ugovornih strana iz stava 1 ovog člana određuju se i vrše u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

VIII. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Član 51

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspeksijskog nadzora u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor vrše inspektor za energetske efikasnosti i tržišni inspektor.

Uslovi u pogledu stručne spreme

Član 51a

Poslove inspektora za energetske efikasnosti može da obavlja lice koje ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja u oblasti elektroenergetike, mašinstva, građevine ili arhitekture, koje ispunjava i druge uslove propisane zakonom.

Inspeksijski nadzor

Član 52

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspeksijskog nadzora.

Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor, tržišni inspektor će rješenjem narediti dobavljaču odnosno distributeru proizvoda koji utiču na potrošnju energije, otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i odrediti rok u kojem se nepravilnosti moraju otkloniti, ako u toku inspeksijskog nadzora utvrdi da:

- 1) proizvod koji utiče na potrošnju energije nije označen oznakom energetske efikasnosti, na način propisan ovim zakonom ili je oznaka energetske efikasnosti suprotna članu 44 ovog zakona;
- 2) uz proizvod koji utiče na potrošnju energije nije obezbijeđena tehnička specifikacija ili je ista nepotpuna ili netačna (čl. 44, 45 i 46);

- 3) prilikom oglašavanja proizvoda koji utiče na potrošnju energije i u promotivnim materijalima proizvoda ne navede klasu energetske efikasnosti proizvoda (član 47);
- 4) uz proizvod koji utiče na potrošnju energije nije obezbijedena tehnička dokumentacija ili je ista nepotpuna (čl. 44 i 48);
- 5) proizvod koji utiče na potrošnju energije nema dokaz o ispunjenosti zahtjeva u pogledu eko dizajna proizvoda, na način propisan ovim zakonom (član 48).

Ako se utvrđene nepravilnosti iz stava 2 ovog člana ne otklone u određenom roku, tržišni inspektor će zabraniti stavljanje proizvoda na tržište i/ili upotrebu, ograničiti stavljanje na tržište odnosno narediti povlačenje proizvoda sa tržišta.

Ako tržišni inspektor ne raspolaze potrebnim stručnim znanjem ili opremom za vršenje pregleda ili ispitivanja za utvrđivanje nepravilnosti iz stava 2 ovog člana, sprovođenje pojedinih radnji u okviru inspeksijskog nadzora može povjeriti stručnoj ustanovi koja nije bila uključena u ispitivanje i ocjenjivanje usaglašenosti istog proizvoda prije stavljanja na tržište i/ili upotrebu.

U postupku vršenja inspeksijskog nadzora tržišni inspektor može privremeno zabraniti stavljanje na tržište i/ili upotrebu, isporuku, ponudu isporuke, oglašavanje ili izlaganje proizvoda u vremenu potrebnom za različite preglede i ispitivanja, ako postoji osnovana sumnja da proizvod koji utiče na potrošnju energije ne ispunjava propisane zahtjeve eko dizajna proizvoda.

Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor, inspektor za energetske efikasnosti u postupku inspeksijskog nadzora kontroliše izvršavanje obaveza utvrđenih ovim zakonom, i to:

- 1) postupanje ovlašćenih lica za vršenje energetske efikasnosti pregleda (čl. 37 i 38);
- 2) rezultate energetske efikasnosti pregleda i energetske efikasnosti sertifikovanja zgrade, ako se utvrdi sumnja u istinitost podataka (čl. 37 i 39);
- 3) sprovođenje programa obuke za vršenje energetske efikasnosti pregleda i stručnog ispita (član 33);
- 4) poštovanje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti kod izgradnje novih i rekonstrukcije odnosno adaptacije postojećih zgrada (član 26);
- 5) blagovremenost i usklađenost planiranja i sprovođenja mjera energetske efikasnosti od strane obveznika (čl. 8, 11, 18, 19 i 22);
- 6) izvještavanje obveznika o sprovođenju mjera energetske efikasnosti (član 7);
- 7) dostava podataka o potrošnji energije od strane obveznika (čl. 23 i 25).

IX. KAZNE ODREDBE

Član 53

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne utvrdi program poboljšanja energetske efikasnosti kod krajnjih kupaca i ne sprovodi mjere predviđene programom (član 18 stav 1);
- 2) ne odredi lice odgovorno za upravljanje energijom i o tome ne obavijesti Ministarstvo (član 22 stav 1 alineja 1);
- 3) ne planira i ne sprovodi mjere za efikasno korišćenje energije i/ili ne izvještava Ministarstvo o realizovanim mjerama energetske efikasnosti i postignutim uštedama energije na način definisan članom 13a (član 22 stav 1 alineja 2);
- 4) ne vodi evidenciju o potrošnji energije i vode ukupno i pojedinačno po objektima (član 22 stav 1 alineja 3);
- 5) ne obezbijedi krajnjim kupcima odgovarajuće uređaje za mjerenje potrošnje energije iz člana 24 stav 1 ovog zakona;
- 6) krajnjem kupcu u računu ne iskaže odgovarajuće podatke propisane članom 24 stav 3 ovog zakona;
- 7) ne dostavi Ministarstvu podatke o potrošnji energije, energenata i vode u propisanom roku (član 25 st. 1 i 2);
- 8) ne obezbijedi ovlašćenom licu podatke i uslove za nesmetano vršenje energetske efikasnosti pregleda (član 27 stav 4);
- 9) ne obezbijedi sprovođenje redovnih energetske efikasnosti pregleda sistema za grijanje ili sistema za klimatizaciju (član 28 st. 1 i 2);
- 10) ne vodi evidenciju o obavljenim energetskim pregledima ili ne čuva dokumentaciju o izvršenim pregledima u propisanom roku (član 37 stav 2);
- 11) ne dostavi Ministarstvu izvještaj o izvršenim energetskim pregledima u propisanom roku (član 37 stav 3);
- 12) vrši energetski pregled suprotno članu 38 ovog zakona;
- 13) ne dostavi primjerak izdatog sertifikata Ministarstvu u propisanom roku (član 39 stav 4);

- 14) ne pribavi sertifikat o energetske karakteristika zgrade (član 40 stav 1 al. 1, 2 i 4);
- 15) ne obezbijedi izlaganje sertifikata o energetske karakteristika zgrade (član 43);
- 16) stavlja na tržište proizvode koji utiču na potrošnju energije bez istaknute oznake energetske efikasnosti (član 44);
- 17) ne izradi tehničku specifikaciju, oznaku energetske efikasnosti i tehničku dokumentaciju za proizvod koji utiče na potrošnju energije (član 45);
- 18) stavlja na tržište proizvode koji utiču na potrošnju energije suprotno članu 46 ovog zakona;
- 19) prodaje, iznajmljuje ili izlaže radi prodaje proizvode koji utiču na potrošnju energije suprotno članu 47 ovog zakona;
- 20) stavlja na tržište proizvode koji utiču na potrošnju energije suprotno članu 48 stav 1 ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.300 eura kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu.

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.300 eura kazniće se za prekršaj iz stava 1 tač. 9, 10 i 15 ovog člana, fizičko lice.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 3.000 eura kazniće se za prekršaj iz stava 1 tač. 9 do 21 ovog člana, preduzetnik.

Član 54

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.300 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu uprave, organu lokalne samouprave i lokalne uprave ako:

- 1) u skladu sa Strategijom i akcionim planom nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne donese program poboljšanja energetske efikasnosti za period od tri godine (član 11 stav 1);
- 2) organ državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava ne upravlja energijom u objektima ili djelovima objekata za koje plaća troškove za energiju (član 19 stav 1);
- 3) organ državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava ne dostavi u centralni informacioni sistem energetske efikasnosti koji vodi Ministarstvo podatke o objektima ili djelovima objekata za koje plaća troškove za isporučenu energiju i vodu i podatke o godišnjoj potrošnji energije i vode ili to ne učini do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu (član 23 stav 1);
- 4) naručilac energetskog pregleda ne obezbijedi ovlaštenom licu podatke i uslove za nesmetano vršenje energetskog pregleda (član 27 stav 4);
- 5) vlasnik sistema grijanja sa kotlovima ukupne nominalne toplotne snage 20 kW i veće ne obezbijedi sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje (član 28 stav 1);
- 6) vlasnik sistema za klimatizaciju nominalne rashladne snage 12 kW i veće ne obezbijedi sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za klimatizaciju (član 28 stav 2);
- 7) organ državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava za objekte u državnoj svojini kojima upravlja ne pribavi sertifikat o energetske karakteristika zgrade (član 40 stav 1 alineja 3);
- 8) subjekti iz člana 40 stav 1 al. 3 i 4 na vidnom mjestu zgrade ne postavljaju sa osnovnim podacima iz sertifikata o energetske karakteristika zgrade, u roku od 30 dana od dana izdavanja sertifikata (član 43).

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 55

Propisi za sprovođenje ovog zakona, donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka primjene propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o energetske efikasnosti ("Službeni list CG", broj 29/10).

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 55a

Podzakonski akti na osnovu ovlaštenja utvrđenih ovim zakonom, donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Programi i planovi poboljšanja energetske efikasnosti

Član 56

Akcionni plan energetske efikasnosti za period 2016-2018. godine, donijeće se do 30. juna 2016. godine. Programi iz čl. 11 i 18 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za izradu Studije unapređenja energetske efikasnosti zgrada

Član 56a

Studija unapređenja energetske efikasnosti zgrada donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uspostavljanje informacionih sistema energetske efikasnosti

Član 57

Ministarstvo će uspostaviti centralni informacioni sistem energetske efikasnosti iz člana 23 ovog zakona u roku od dvije godine, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Subjekti iz člana 19 ovog zakona, dužni su da uspostave informacione sisteme energetske efikasnosti u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uspostavljanje informacionog sistema za monitoring i verifikaciju ušteda energije

Član 57a

Informacioni sistem za monitoring i verifikaciju ušteda energije Ministarstvo će uspostaviti u roku od godinu dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Lica iz čl. 18, 19 i 22 ovog zakona, dužna su da unesu podatke o realizovanim mjerama energetske efikasnosti i postignutim uštedama energije u roku od godinu dana, od dana uspostavljanja informacionog sistema iz člana 13a ovog zakona.

Odložena primjena

Član 58

Odredbe čl. 28, 40 al. 1 i 2, 41 i 42 ovog zakona primjenjivaće se od 1. januara 2016. godine.

Odložena primjena za strana lica

Član 58a

Odredbe čl. 35a do 35č ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Rokovi za sertifikovanje zgrada

Član 59

Vlasnici zgrada iz člana 40 al. 3 i 4 ovog zakona, izgrađenih do dana stupanja na snagu ovog zakona, čija je ukupna korisna površina veća od 500 m², dužni su da pribave sertifikat o energetskim karakteristikama do 1. januara 2018. godine, a vlasnici zgrada iz člana 40 al. 3 i 4 ovog zakona, izgrađenih do dana stupanja na snagu ovog zakona, čija je ukupna korisna površina veća od 250 m², do 1. januara 2021. godine.

Prestanak važenja

Član 60

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o energetske efikasnosti ("Službeni list CG", broj 29/10) i odredba člana 145 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojim su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 61

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".